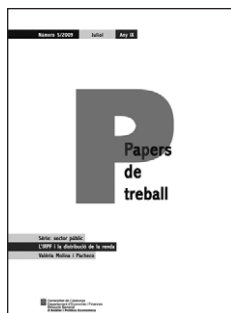

L'IRPF i la distribució de la renda

Valèria Molina i Pacheco
Departament d'Economia i Finances

En aquest treball s'analitza la distribució de la renda a Catalunya i Espanya¹ a partir de les dades fiscals d'una mostra representativa de tots els contribuents de l'impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF), tant declarants com no declarants, corresponent a l'exercici fiscal 2004.

En primer lloc, es presenten de forma sintètica les principals variables fiscals de l'IRPF a Catalunya i Espanya, les quals es resumeixen en el quadre 1.

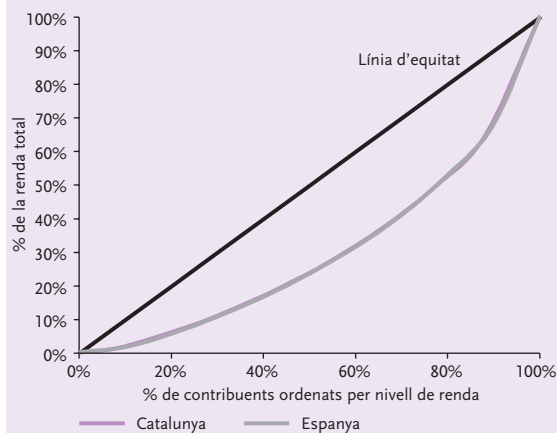
A continuació, es fa una anàlisi clàssica de distribució de la renda mitjançant la distribució per decils de la població, la representació de les corbes de Lorenz i el càlcul de l'índex de Gini. Aquest tractament de les dades evidencia el següent:

1. Una elevada concentració de la renda, amb un 20% de la població que compta amb el 47,2% de la renda, tal com palesen les dades del quadre 2.
2. Que la distribució de la renda subjecta a IRPF és pràcticament idèntica a Catalunya i Espanya,

1. Sense incloure les comunitats forals.

Gràfic 1

La distribució de la renda total segons les variables fiscals de l'IRPF

amb un índex de Gini del 0,393 i 0,399, respectivament.

3. La progressivitat de l'IRPF, amb un tipus efectiu (quota final/renda total subjecta a IRPF) que, a

Quadre 1

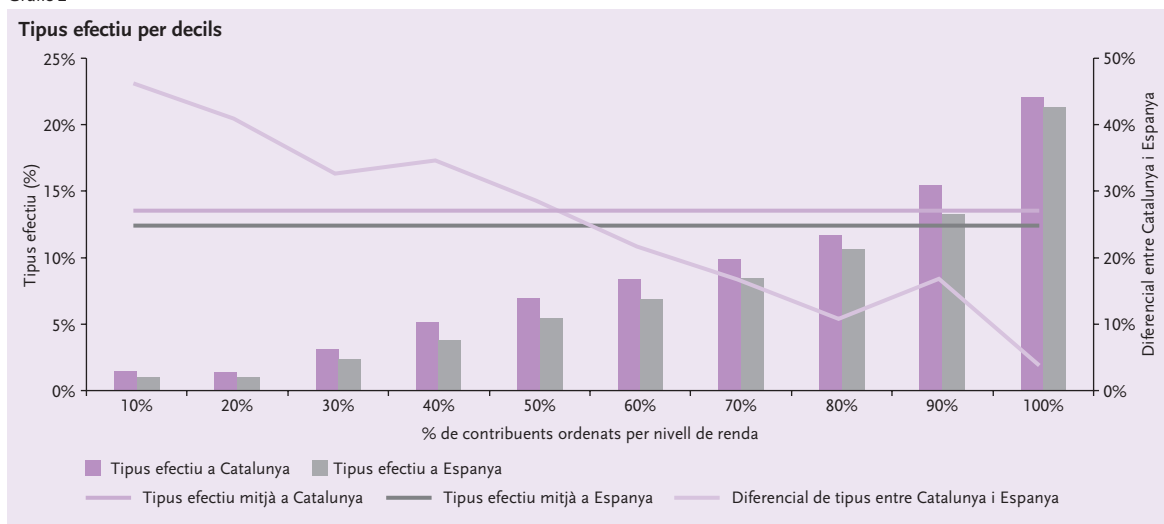
Principals indicadors de l'IRPF			
	Catalunya	Espanya ¹	Catalunya/Espanya
% de població representada pels contribuents	82,70	79,72	—
Ràtio contribuents/població (%)	52,31	46,71	—
Rendes subjectes a IRPF. M€	80.811	390.698	20,68
Ràtio rendes totals/PIB (%)	51,08	50,44	—
Renda per contribuent (€)	22.676	20.656	109,78
Base imposable. M€	66.742	310.170	21,52
Quota íntegra. M€	12.269	54.726	22,42
Deduccions. M€	1.485	6.863	21,63
Quota final. M€	10.784	47.863	22,53
Tipus efectiu (%)			
quota final/renda total	13,35	12,25	108,94
quota final/base imposable	16,16	15,43	104,71
Renda disponible per contribuent (€)	19.650	18.125	108,41

1. No s'inclouen les comunitats forals.

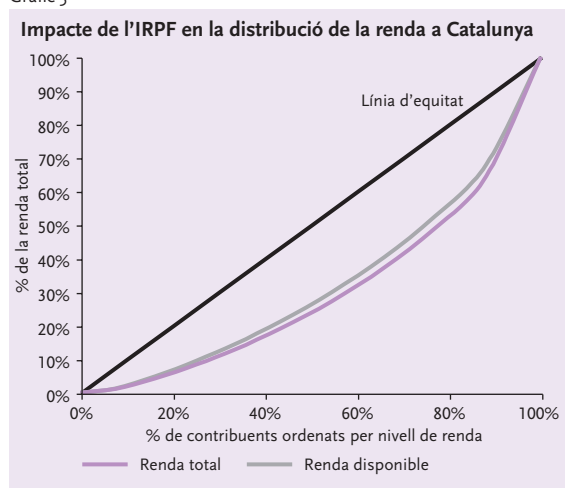
Quadre 2

Distribució per decils de les rendes generades. Catalunya 2004 (milions d'euros)											
Tipus de renda	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%	Total
Pensions	562	1.109	1.023	823	833	823	862	924	944	652	8.556
Salariis	789	1.682	2.539	3.408	4.069	4.818	5.790	7.313	9.787	16.578	56.773
Rendes capital	15	219	191	212	253	345	449	641	1.250	5.420	8.995
Activitats econòmiques	49	264	246	316	375	444	497	389	740	2.103	5.422
Altres rendes	0	47	40	42	51	62	78	96	118	517	1.049
Total de rendes	1.415	3.321	4.039	4.801	5.581	6.492	7.678	9.364	12.842	25.278	80.811

Gràfic 2

Gràfic 3

Catalunya, oscil·la entre l'1,4% per als nivells de renda més baixos i el 22,1% per als més alts. De fet, el 20% dels contribuents, que compten amb el 47,2% de la renda, aporten el 70,1% de la quota final a Catalunya.

Com a resultat d'aquesta progressivitat, la distribució de la renda després d'IRPF (renda disponible) és més equitativa que la inicial, amb un índex de Gini un 10,1% inferior.

En tercer lloc, s'estudia la capacitat redistributiva dels principals elements estructurals de l'impost, i es posa de manifest la progressivitat del mínim personal i familiar, de les reduccions per rendiments del treball i de la tarifa, mentre que les reduccions per aportacions a plans de pensions i les deduccions (diferents de les lligades a l'habitatge) es mostren clarament regressives.

Finalment, es presenta una comparativa entre comunitats autònomes (règim comú) pel que fa a la

composició de la renda, la importància dels principals elements estructurals de l'impost i els tipus efectius resultants. Alguns dels resultats que s'obtenen són els següents:

1. L'existència de notables diferències entre CA pel que fa al grau en què actuen els components estructurals:
 - a. El valor mitjà del mínim personal i familiar pren valors entre els 3.948 € (Catalunya) i els 4.786 € (Extremadura), amb un pes en la renda total que oscil·la entre el 16% de Madrid i el 30% d'Extremadura.
 - b. La reducció mitjana per rendiments del treball es mou entre els 1.815 € (Canàries) i els 1.975 € (Aragó) mentre que el pes en la renda va del 7,6% de Madrid a l'11,5% d'Extremadura.
 - c. L'import mitjà de les reduccions per aportacions a plans de pensions són de 207 € per a Extremadura i de 467 € per a Madrid, amb un pes en la renda total que pren el seu valor mínim en el cas de Canàries (1,1%) i el màxim en el cas d'Aragó (2,2%).
 - d. En concepte de deduccions els valors es mouen entre els 241 € d'Extremadura i els 516 € de Madrid, amb una participació en la renda total que pren valors entre l'1,3% (Galícia) i el 2,1% (La Rioja).
2. L'elevada oscil·lació pel que fa al tipus efectiu mitjà amb valors que van del 9,2% d'Extremadura i el 15,1% de Madrid, amb una aportació mitjana per contribuent de 1.474 euros i 3.897 euros, respectivament.
3. La contribució de l'IRPF a la reducció de les diferències entre comunitats, atès que el diferencial entre els valors extrems és inferior en el cas de la renda disponible que de la renda inicial.

Gràfic 4

